

גוט שבת Gut Sábész

23. évfolyam 18. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 16:01 • ב' שבט תשפ"א • 2021. 1. 15. • פרשת וארא • Szombat kimenetele: 17:12

„A járvány elkülönülés, az AlefKids együttlét”

Bárki, aki már részt vett az AlefKids programjain tudja: az EMIH ifjúsági szervezete olyan, mint egy család. Egy kiterjedt és zajos, ugyanakkor támogató és elfogadó család. Ez a szellemiség nem alakul ki magától: a program szervezőjének, *Hurwitz Devora Lea* rebbecen túláradó szeretete, mások iránti figyelme és törődése mindenkire átragad, aki kapcsolatba kerül vele.

„A koronavírus mindenek az ellentéte, amit az AlefKids képvisel” – magyarázza a rebbecen, amikor a most záruló első félév tapasztalatairól kérdezem. „A járvány csupa előírás, elkülönülés és félelem, az AlefKids csupa szabadság, együttlét és nyitottság. Éppen ezért fontos, hogy annyi szeretet adjunk, amennyit csak tudunk. Amint megjelenik valaki a képernyőn, rögtön köszöntjük, egyenként örülünk mindenkinek. A gyerekek nagyon várják, ebből töltekeznek fel egész hétre.”

Mint elmondta, noha a várt-nál sokkal jobban működnek a programok az online térben, vannak nagyon váratlan kihívások is. „Mindenki rejtőzni szeretne, főleg a kamaszok. Nagy bátorság és bizalom kell ahhoz, hogy bekapcsoljuk a kameránkat és megmutassuk az arcunkat, de csak így tudunk közösséget építeni.”

Ez pedig, akármilyen hihetetlen, még ilyen körülmények között is sikerül: „A szülők elképesztően támogatják egymást – mert nekik is nagy szükségük van támogatásra. Képeket küldenek, érdeklődnek egymás dolgai iránt, segítenek egymásnak. Fantasztikusak.” Mint mondja, a program attól működik, hogy mindenki mindent belead: „Ebben benne vannak a szülők, akik segítik a gyerekeket, benne vannak a gyerekek, akik nagyon lelkesek és a madrichák, akik szívükkel-lelkükkel dolgoznak azért, hogy jól menjenek a programok.”

Saját környezetében is tapasztalja, hogy járvány nemcsak a testi egészségünkre veszélyes, hanem a lelkünkre is: „A kapcsolat hiánya a legnehezebb. Másor találkozunk, megöleljük egymást, beszélgetünk, együtt vagyunk – ennek a hiánya nagyon nehéz. Hogyan küzdjük le? Interaktív játékokkal, modern technológiát használva, hogy bevonjuk a gyerekeket. Igyekszünk nagyon kreatívnak lenni.”

A rebbecen szerint a legfontosabb, amit megtanultunk a járvány alatt, hogy mekkora szükségünk van egymásra: „Arra biztatok mindenkit, hogy ha bármi kérdése van, nyugodtan hívjon fel, ne aggódjon, hogy esetleg zavar. Ez a legtöbb, amit most tehetünk: telefonálunk, megosztjuk a gondokat, elmondjuk, mire lenne szükségünk és együtt kitaláljuk, hogyan segíthetünk egymásnak. Így élünk túl.”

Steiner Zsófia

AlefKids online órák

Az EMIH ifjúsági szervezete-ként működő AlefKids programjaival és tematikus tanóráival különleges közösségi élményt nyújt a fiataloknak, a piciktől kezdve egészen a kamaszokig.

Haladó angol: kedden és csütörtökön 17:00–17:50

Héber: szerdán 17:00–17:50

Az új szemeszter a nyelviskolában 2021. január 12-én kezdődik, Zoom-on

Jelentkezés:

Hurwitz Dvora:

+36703791177 vagy

alefkids@zsido.com

Kérünk, a jelentkezés során írd meg nekünk:

Melyik órára szeretnéd

gyermekedet regisztrálni:

angol, héber vagy mindkettő?

Hány éves a kislányod/kisfiad?

Kezdő vagy haladó csoportba jelentkeztek?

Online vasárnapi suli a zsidóságról

Madricháink különleges programokkal várják a vasárnapi iskolában a 3 és 14 év közöttieket, akik korcsoportos bontásban tanulhatnak a zsidóságról, ünnepekről, szokásokról.

Bővebb információ

és jelentkezés:

Hurwitz Dvora:

+36703791177

vagy alefkids@zsido.com

Hetiszakas

A tíz csapás

Szakaszunkban – Váérá (2Mózes 6:2–9:35.) – a tíz csapás szabadul Egyiptomra, amelynek királya még mindig nem fogja fel, hogy nem az általa jól ismert bálványok egyike „áll ki” a héber rabszolgák mellett, hanem a világ Teremtője, a zsidók Istene. A fáraó,

Mózes figyelmeztetése ellenére, megkeményíti szívét, és csak fokról fokra hódol be az újabb és újabb csapások határára.

Szemünk előtt válnak a kishitű, elnyomott, megfélemlített gáluti zsidók a megváltás letéteményeseivé.

Zsidó híradó

Emléktáblát állítottak Kobe városában a zsidó menekültek befogadásának helyszínén

A 93 éves *Berl Schor* közel nyolcvan évvel ezelőtt kapott japán vízumot, így menekülve meg a biztos haláltól és azóta sem felejtette el japán megmentőit. Kezdeményezésére utcai emléktáblát helyeztek el az egykori kobei zsidónegyedben. A táblán a mentőakció részletei olvashatók, japánul, héberül és angolul.

„A mai napig bennem él a kobei emberek vendégszerete, akik nagyon kedvesen fogadtak minket. A köszönetemet szeretném kifejezni azoknak a kobei lakosoknak, akik befogadtak minket a második világháború nehéz éveiben” – mondta Schor.

Az üldöztetés elől menekülő zsidók egy csoportja 1940-ben a litvániai Kaunasban, a japán konzulátuson talált védelmet, ahol *Chiune Sugihara* (1900–1986) konzulhelyettes

átutazóvízumot bocsájtott ki a részükre a japán kormány határozott utasítása ellenére.

A „japán Schindlerként” is emlegetett Sugihara 2139 vízumot adott ki, melyekkel összesen 6000 ember életét mentette meg. A kutatások szerint mintegy 4600 menekült kapott menedéket a városban. Szállodákban, üresen álló lakásokban helyezték el őket, ahol egy évig maradhattak, majd eldöntötték, hogy melyik országtól kérnek letelepedési engedélyt. A menekülteknek sok segítséget nyújtott a helyi zsidó közösség is.

A rabszolgaság öt szintje

Hetiszakasunk a zsidó nép rabszolgasorsáról és a szabadság felé megtett első lépéseikről szól. A téma a zsidó gondolkodók fantáziáját is megmozgatta, akik párhuzamot láttak a nép rabszolgasorsa és kivonulása, valamint az egyén pszichológiai fogsága és szabadulása között.

Vajon mi az, ami manapság leigázz bennünket? Nekünk honnan kell kitörnünk?

A kivonulás történetét elmesélő peszachi Hágádában Eliézer rabbi négy, Akiva rabbi pedig öt szintjét különbözteti meg a rabszolgaságnak.

Az első az, mikor a negatív készletek olyan töretlen vitalitással élnek bennünk, hogy nyíltan jelennek meg, önmagukat váltva cselekvésre. Ekkor saját ösztöneinknek vagyunk a rabjai.

A második az, mikor bár jól cselekszünk, mindig mások elismerésére vagyunk. Ekkor a társadalom által, az adott helyen és időben megalkotott sablonoknak vagyunk a rabjai.

A harmadik az, mikor már valamelyest függetlenedtünk a fenti két kihívástól, de mindent a kognitív képességeinktől teszünk függővé. Mi végesek va-

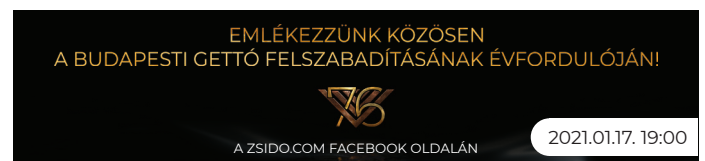
gyunk, így az értelmünk is az, az életünkben azonban mindig lesznek olyan problémák, melyeket értelmünk segítségével nem leszünk képesek feloldani. Ezen szinten megrekedve az intellektusunknak vagyunk a rabjai.

A negyedik szint elérése azt jelenti, hogy az ember képes kitörni az imént említett korlátok közül, és önfeláldozóan túlnőni az értelem és a ráció keretein. Ami Eliezer rabbi illeti, ő ezt tartotta az ember által elérhető legmagasabb szintnek.

Akiva rabbi azonban azt mondta: megeshet, hogy az ember még ekkor sem igazán szabad: saját altruista magatartást meglátva félt, hogy az ön maga által megtestesített eszményképnek lesz a rabja. Ezt a veszélyt látva Akiva rabbi véleménye szerint az ember akkor igazán szabad, ha saját egójának képes búcsút inteni.

Csak ezt elérve lesz képes igazán odaadóan szolgálni Istent, ezzel elhozva a megváltást nem csak saját magának, de az egész világnak.

Kovács Jichak rabbinövendék cikke Tali Loewenthal rabbi írása nyomán.

Imaidők a következő hétre (január 16-22.)

AZ ISTENTISZTELETEKEN MASZK VISELÉSE KÖTELEZŐ!

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Szombat: 9.15 Reggeli ima, majd süteményes *Kidus*; 12.07 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima, 16.10 Délutáni ima a Keren Orban

A KIJÁRÁSI KORLÁTOZÁS MIATT ÚJ IDŐPONT:

Péntek: 16.00 A korai próféták. Bevezetés Jósua könyvébe (Szabó György Menáchem előadása); 17.00 *Kábálát Sábát*, majd süteményes *Kidus*; 18.00 Mídrási történetek a hetiszakaszhoz (Oberlander Báruch rabbi előadása)

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Szombat:

9.15 Hetiszakas a kabbala tükrében
10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Hétfő-péntek

(munkanapokon):

6.30 Reggeli ima
Péntek: 17.30 Tanulás
18.00 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga (I., Táncsics M. u. 26.)

Szombat:

9.15 Reggeli tanulás (zsidó misztika)
10.00 Reggeli ima

Péntek:

17.00 Szombatfogadás

Cháj Galéria

(Szentendre, Pátriárka u. 6.)

Szombat:

9.30 Reggeli tanulás (zsidó misztika)
10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Péntek:

18.30 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

Az Izrael-ellenes zsidó professzor

A legtöbb Jeruzsálemben látogató turista megismerkedik a családkunk nevével, mert megtekintik az a helyet, ahol egykor a Mandelbaumok háza állt. Az épületet 1948-ban, a függetlenségi háború alatt rombolták le és határállomást hoztak létre a helyszínen. 1967-ben, a város egyesítését követően a kaput megszüntették, de a mai napig fontos történelmi és turisztikai helyszín maradt. Egykor mi voltunk a leggazdagabb család Jeruzsálemben, de a függetlenségi háború alatt szinte mindenünk odaveszett, és földönfutókká váltunk.

Fiatalkoromban bevonultam az izraeli hadseregbe, de egy sérülés miatt hamar leszereltem. Ezután egy ideig jesivában tanultam, majd beiratkoztam az egyetemre, hogy közgazdaságtant hallgassak.

A Héber Egyetemen szereztem meg a diplomámat, majd megházasodtam és családot alapítottam. Szerettem volna ledoktorálni, de erre nem volt meg az anyagi fedezetem. Hallottam viszont, hogy az Egyesült Államok külügyminisztériuma ösztöndíjprogramot indított fejlődő országokban élő közgazdászok számára. A kétszáz izraeli jelentkező közül csak engem választottak ki. Amikor ennek az okát firtattam, közölték, hogy az összes jelentkező a tudását fitogtatta a bizottság előtt, én azonban azt mondtam, hogy nem tudok eleget, és tanulni szeretnék.

Az ösztöndíj a Nashville-i Vanderbilt Egyetemre szólt. Igazi elit társaság gyűlt össze, ahol komoly kapcsolati tőkére tettem

szert. Nashville-ben találkoztam Zalman Posner rabbival, a helyi lubavicsi küldöttel. Gyakran megfordultam a zsinagógájában. A feleségem később a Chábád iskolában kezdett tanítani, én pe-

volt, hogy ha a professzor meg is jelenik a védésem, elmarasztaló véleményt fogalmaz meg, és így nem ítélik meg a doktori fokozatot, tehát az egész addigi munkám kárba vész.

Mose Mandelbaum professzor az Izraeli Nemzeti Bank elnöke volt a nyolcvanas években, és sokat tett az izraeli gazdaság megszilárdításáért. A Bár-Ilán Egyetemen, a Netánjái Főiskolán és az Askeloni Főiskolán oktatott közgazdaságtant. Az interjú 2016 márciusában készült Jeruzsálemben.

dig szombatoként és a nagyünnepeken szolgáltam kántorként.

Miután befejeztem a Vanderbilt Egyetem programját, visszatértem Izraelbe, ahol a Gazdasági és Ipari Minisztériumban helyezkedtem el. A doktorátus befejezése előtt azonban vissza kellett utaznom Nashville-be, hogy hat professzor előtt védjem meg az értekezésemet.

A bizottságban ült egy zsidó professzor is, aki Izrael-ellenes nézeteket vallott. Ez a professzor nem volt hajlandó eljönni a védésemre, mert izraeli voltam, és az értekezésem az izraeli gazdaságról szólt. Így a védelem időpontját folyton későbbre halasztották. Ráadásul elég valószínű

Ekkor döntöttem úgy, hogy felsőbb beavatkozásra van szükségem. A Rebbe áldását kértem, hogy képes legyek megbirkózni ezzel a kihívással. A találkozó során a Rebbe megáldott.

A beszélgetés alatt alaposan kikérdezett a tézisem részleteiről, mely az izraeli ipar fejlesztéséről és az ehhez szükséges kormányzati lépésekről szólt. „Az izraeli kamatláb nagyon magas” – mondta a Rebbe. „Az értekezésben azt ajánlom, hogy csökkentsék a kamatlábat és adjanak adókedvezményeket a külföldi befektetések ösztönzése érdekében” – feleltem. Ez nem nyerte el a Rebbe tetszését: „A komoly befektetőket az olcsó hitel nem fog-

ja ösztönözni, a közvetlen pénzügyi támogatás azonban annál inkább”.

A Rebbe érvelése meggyőző volt, és azonnal beleírtam a tézisembe. Miután visszatértem Izraelbe, sikerült rávennem képviselőket, hogy szavazzák meg az ehhez szükséges törvényt. Ez nagyban hozzájárult a gazdaság fejlesztéséhez és sok ezer új munkahely megteremtéséhez. Olyan nagyvállalatok jelentek meg Izraelben, mint például az Intel.

Mielőtt véget ért volna a találkozó, a Rebbe az egyetemen kialakult problémára is rátért. Azt mondta, hogy a megoldás fentől jön majd. A Rebbe szavain felbátorodva a dékánhoz fordultam. Amikor megértette, hogy mi történt, azonnal utasítást adott, hogy üljön össze a bizottság. Ha pedig az Izrael-ellenes professzor ismét megtagadja a részvételt, zárják ki. Pontosan ez történt. A védésem mindössze tizenöt percig tartott és végül kitűnőre értékelték a tézisemet. A mai napig hiszek benne, hogy mindez a Rebbe áldásának hatására történt így. A doktorátus megszerzése nagyban befolyásolta a jövőmet. Nagyon hálás vagyok a Rebbe tanácsaiért is, melyeket közgazdászként mindig igyekeztem megvalósítani.

dr. Mose Mandelbaum

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

19:00

Oberlander Báruch

Vasárnap: Gnizá – Szent szemét: milyen tárgyakat kell eltemetni? (2)
Hétfő: Zohár, a Ragyogás Könyve, a zsidó misztika alapműve (27)
Kedd: Hászid történetek és mesék (38)
Szerda: Kérdezd a rabbit! (39)
Csütörtök: Hetiszakas az kabbala tükrében: Mi a válasz a gyerek kérdésére?

20:00

Megyeri Jonatán

A zsidó filozófia alapjai

21:00

Faith Aser

Kedd: Zsidó misztika Csütörtök: Zsidó vallásjog

A zsidó.com Facebook-oldalán élőben

Facebook Tanház

VIRTUÁLIS BÉT MIDRÁS

11 Shares 1.7K Views

Kóser konyha

Magos ropogtatnivaló
párve, gluténmentes

fél-fél pohárral

a következő magokból:
hántolt, szeletelt mandula
napraforgómag
tökmag
fenyőmag
1 pohár szezám-mag
1 kk. só
2 tojásfehérje

A hozzávalókat megfelelő méretű tálba tesszük, és jól összekeverjük (nem kell előtte felverni a tojásfehérjét). Ezután kiskanállal kis halmokat rakosgatunk sütőpapírral bélelt tepsire a keverékből, majd 150 fokra előmelegített sütőben 10-12 percig sütjük, amíg kissé megszárad és elválk a tepsi aljától. Tálba szedve hagyjuk kihűlni. Csak teljes kihűlés után tegyük át tárolóedénybe. Használhatunk másfajta magokat is, például lenmagot vagy teljes mákszemeket, érdemes kísérletezni a különféle ízekkel.

Megjelent az Egység magazin 137. számában.

Kérdezd a rabbit!

Kell-e mezuzát tenni a járvány miatt kialakított kapszula-szobákra?

A Bét Menáchem lubavicsi iskola tanári szobájában az izraeli jesivákban alkalmazott módszert követve önálló kapszula-szobákat hoztak létre átlátszó nejlon falak segítségével, hogy így védekezzenek a járvány terjedése ellen. Felmerült a kérdés: önálló helyiségeknek számítanak-e a kapszulák, vagyis kell-e rájuk mezuzát rakni.

Egy Izraelben megjelenő heti rabbinikus kiadványban (Váajismá Mose, 5781. Váajslách 2.) is tárgyalták ezt a témát. A cikk idézi a bné bráki Smuel Eliezer Stern és egy másik rabbi véleményét, akik szerint nem kell mezuzát rakni, az alábbi két érvre támaszkodva.

Az egyik érv, hogy ezek ideiglenes elválasztófalak, és azokra nem kell mezuzát rakni. A másik érv, hogy a valódi szobák építésének az a célja, hogy elválassza egymástól az embereket, „a kapszulákban tartózkodó emberek azonban nem akarnak elválni a többiektől, csak a hatóságok kérésének tesznek eleget”. Az érvelés szerint ezáltal a kapszula-szoba nem számít valódi helyiségnek.

Egyik érveléssel sem tudok egyetérteni. Igaz, hogy ideiglenes helyiségre nem kell mezuzát tenni: ez arra vonatkozik, ha az ember bérel egy szobát vagy egy lakást, illetve szállodában megszáll. Ha külföldön van, akkor 30 napig nem kell fölrakni a mezuzát, de ha ennél többet van ott, akkor a 30. nap után tegye föl áldással (Sulchán áruach JD 286:22.) (Chábád szokás az, hogy rögtön a beköltözéskor felrakjuk a mezuzát áldás nélkül, 30 nap után leszedjük, ellenőrizzük, és áldással visszarakjuk [Szefer Minhágé Chábád 81. oldal].) Hasonlóképpen, ha az ember falat épít és 30 napon belül le fogja bontani, akkor arra megint nem rakunk mezuzát (Águr böáhálchá 31:30-31.), csak egy állandó lakhelyre és állandó falra.

Kapszula-szobák egy izraeli jesivában

Ebből látjuk, hogy egy 30 napon túl fennmaradó állapotot már állandónak tekintünk. Ezek alapján a kapszula-szobák már nem számítanak ideiglenesnek, hiszen sajnos a járvány már sok hónapja tart és úgy tűnik, hogy még tartani is fog egy darabig, mire az átoltottság elég nagy lesz.

A másik érvelés, miszerint az ember nem kívánja az elválasztást és csak a hatóságok kérésére használják a kapszulákat, nem érthető számomra. Ez ugyanis azt sugallja, hogy a szobában ülő illetőt nem érdeklí a helyzet, ő maga nem tartja fontosnak, csak a hatósági előírásoknak akar megfelelni – ebből következően számára a szoba nem valódi helyiség, mivel nem tekint rá akként. Ez azonban akkor nem vonatkozik azokra – és elég sokan vagyunk! – akik komolyan veszik a járvány veszélyeit és a Tóra előírását, hogy őrizzük nagyon az egészségünket (5Mózes 4:9., 15.; SÁ CM 427:8.), és azért használja a kapszula-szobát, hogy elválassza másoktól. A mi iskolánkban nem a hatóságok köteleztek minket ezeknek a kapszula-szobáknak a létrehozására. Nincs okunk tehát nem valódi szobaként tekinteni a kapszulákra, melyeknek célja az elválasztás, és melyekre mindebből következően szükséges feltenni a mezuzát.

Ebből az is következik, hogy ezeket a helyiségeket nem hasonlíthatjuk ahhoz a helyzethez, amikor egy szoba közepére egy vagy több boltívet építenek, mivel a boltívek célja nem a szoba különválasztása (Águr böáhálchá 25:8.). Ebben az esetben ugyanis a boltíveknek nem célja a szoba szétválasztása, és így értelemszerűen nem is kell rájuk mezuzát rakni.

A fentiek alapján egyetértetek Sámáj Grosz rabbi (Váajismá Mose uo.), aki szerint fel kell rakni a mezuzát, ha a kapszula-szobának megvan a minimálisan kötelező mérete, vagyis minimum 2*2 méter az alapterülete (SÁ JD 286:13.).

A fenti véleményemet megírtam a Heárot ubiurim folyóiratban (1188. szám 63-64. oldal).

Később azonban beszéltem mesteremmel, Gávriél Zinner rabbi, aki felhívta a figyelmemet arra, hogy egy, a miénkhez nagyon hasonló kérdést tettek fel a CHIDÁ-ként ismert Chájim Jozsef Dávid Ázuláj rabbinak (1724-1806). A kérdés arra vonatkozott, hogy a tengeri utazóknak kijelölt karanténba, ún. lazarettba került zsidóknak kell-e mezuzát tenniük a helyiségekre, ahol elkülönítették őket akkor, ha több mint harminc napig kellett ott tartózkodniuk. A CHIDÁ azt válaszolta (Chájim sáál responsum 2. kötet 22. fejezet), hogy nem kell mezuzá, mert a karanténban való lét mindenképpen ideiglenes lakásnak számít, akkor is, ha meghaladja a harminc napot. Aki ugyanis ránéz a lazarettora, rögtön látja, hogy soha senki nem szánja ezt állandó lakhelyének (lásd még Pitché tsuvá a SÁ JD-hoz 286:10.). Hasonló a helyzet a kapszula-szobákkal, amik egyértelműen átmeneti jellegűek, ezért nem kell rájuk mezuzát rakni (lásd még Águr böáhálchá 31:14., 39.).

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Cseh Viktor, Dénes Anna,
Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

